

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom Complet	Didàctica de les Ciències Socials
Codi	E000005460
Títol	Grau en Educació Primària
Impartit a	Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària [Quart Curs] Grau en Educació Primària [Quart Curs]
Nivell	Reglada Grau Europeu
Quadrimestre	Semestral
Crèdits	6
Caràcter	Obligatòria (grau)
Departament / Àrea	Centre d' Ensenyament Superior Alberta Giménez (CESAG)
Responsable	Dr. Joan Josep Matas Pastor / Dra. Concepció Bauçà de Mirabò
Horari	Consultar pàgina web
Horari de tutories	Consultar pàgina web
Descriptor	

Dades del professorat	
Professor	
Nom	Concepció Bauçà de Mirabò / Joan Josep Matas
Departament / Àrea	Departament de Didàctiques Específiques
Correu electrònic	cbaucamirabo@cesag.comillas.edu / jmatas@cesag.comillas.edu

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura
<p>Aportació al perfil professional de la titulació</p> <p>Avui en dia és del tot necessari formar graduats en Educació Primària que sàpiguen comprendre i respectar les cultures i les costums d'altres països, així com valorar i respectar el fet religiós en la seva diversitat i pluralitat. Sense oblidar, la sòlida formació científica i cultural que hem d'assumir, en part, des d'aquest mòdul i des d'aquesta assignatura.</p>

Coneixements previs

No n'hi ha cap

Competències - Objectius

Competències		
GENERALS		
CGI03	Capacitat d'organització i planificació	
	RA1	Planifica la feina personal d'una manera viable i sistemàtica
CGI04	Habilitats de gestió de la informació	
	RA4	Emptra bases de dades rellevants per a l'àrea d'estudi
	RA5	Contrasta les fonts, les crítiques i en fa valoracions
CGI05	Coneixements generals bàsics sobre l'àrea d'estudi	
	RA4	Es familiaritza amb experiències educatives arrelades i de reconeguda qualitat i coneix algunes innovacions rellevants de diferents llocs
CGP07	Habilitats interpersonals	
	RA1	Utilitza el diàleg per col·laborar i generar bones relacions
	RA2	Mostra capacitat d'empatia i diàleg constructiu
CGP09	Capacitat crítica i autocrítica	
	RA1	Analitza el seu comportament i cerca la millora de les seves actuacions
	RA2	Es mostra obert a la crítica externa sobre les seves actuacions
CGP10	Compromís ètic	
	RA1	Adequa la seva actuació als valors propis de l'humanisme i la justícia
	RA5	Coneix i assumeix de forma reflexionada els principis ètics i deontològics de la professió de mestre
CGS13	Capacitat per fer feina de manera autònoma	
	RA2	Cerca i troba recursos adequats per sostenir les seves actuacions i realitzar els treballs
CGS14	Preocupació per la qualitat	
	RA3	Aprofundeix en els treballs que realitza

	RA4	Mostra obertura a la innovació i al treball cooperatiu.
CGS15	Comprensió de les cultures i els costums d'altres països	
	RA1	Comprèn la diversitat cultural i social com un fenomen humà i com font de riquesa.
	RA4	Respecta la diversitat cultural.
ESPECÍFIQUES		
CEC02	Sòlida formació científica i cultural	
	RA1	Coneix les fites del desenvolupament de la cultura en les seves dimensions tècnica-científica, històrica, religiosa i literària així com els avanços actuals més rellevants en aquests camps.
	RA 2	Interpreta i comprèn el món present tenint en compte un ric conjunt de coneixements científics-culturals
	RA 3	Manifesta una actitud positiva i un elevat interès per les activitats culturals (artístiques, científiques, musicals) que s'ofereixen en el seu entorn.
CE03	Capacitat per organitzar l'ensenyament utilitzant de forma integrada els sabers disciplinars, transversals i multidisciplinars adequats al respectiu nivell educatiu.	
	RA1	Planifica les seves activitats educatives considerant que els continguts estan vinculats amb altres continguts d'una determinada assignatura i amb els d'altres àrees disciplinars
	RA2	Determina estratègies d'ensenyament que subratllen les connexions existents entre els diversos continguts curriculars, tant longitudinal com transversalment
	RA3	Estableix procediments d'avaluació que identifiquen la integració de sabers
CEC04	Capacitat per utilitzar i incorporar adequadament en les activitats d'ensenyament-aprenentatge les tecnologies de la informació i comunicació	
	RA1	Coneix els recursos bàsics que ofereixen les TICs i els maneja de forma adient a nivell d'usuari
	RA2	Programa les activitats d'ensenyament i aprenentatge incorporant de forma explícita i diferenciada les TICs
CEC06	Capacitat per utilitzar l'avaluació com a element regulador i promotor de la millora de l'ensenyament i de l'aprenentatge	
	RA1	Introdueix de forma explícita el sistema d'avaluació en la planificació del seu ensenyament i és conscient del valor que té tant pel progrés de l'aprenentatge com per la millora dels processos educatius

	RA2	Estableix una relació de congruència entre els objectius, continguts, metodologia d'ensenyament i el sistema d'avaluació
	RA3	Pren decisions sobre el possible canvi d'objectius, continguts, metodologia i /o sistema d'avaluació en funció dels resultats
CE07		Capacitat per desenvolupar la seva tasca educativa en el marc d'una educació inclusiva

	RA1	Considera que les fites educatives deuen ser de tots els alumnes en la màxima mesura que siguin capaços d'aconseguir-los
	RA2	Dissenya les seves activitats d'ensenyament aprenentatge amb indicacions explícites que permetin atendre a la diversitat
	RA3	Personalitza les seves intervencions educatives tenint en compte la singularitat de cada alumne o alumna
CEP31	Comprendre els principis bàsics de les Ciències Socials	
	RA1	Domina de forma integrada el conjunt de nocions, idees i conceptes de les distintes matèries que componen les ciències socials en grau suficient com per ser capaç d'explicar-ho bé a alumnes de l'etapa d'Ensenyament Primari.
	RA2	Desenvolupa un sentiment de seguretat i autoestima en les pròpies facultats pel maneig de les ciències socials fins a ser capaç de transmetre el gust pel seu aprenentatge i de donar confiança a qui les aprenen
CEP32	Conèixer el currículum escolar de les Ciències Socials	
	RA1	Maneja els objectius del currículum de ciències socials entenent la seva contribució a les fites educatives generals de l'etapa d'Educació Primària i essent capaç d'establir prioritats entre aquests objectius en cas de necessitat
	RA2	Construeix un esquema integrat del conjunt de continguts de ciències socials de l'Educació Primària (tant conceptuals com procedimentals i actitudinals) i és capaç de concretar-ho en unitats didàctiques pròpies d cada un dels tres cicles de l'etapa
	RA3	Comprèn els processos que donen suport a l'aprenentatge de les ciències socials en aquesta etapa educativa i articula les decisions metodològiques i d'avaluació que millor s'ajustin a les necessitats de l'alumnat.
CEP33	Integrar l'estudi històric i geogràfic des d'una orientació instructiva i cultural	
	RA1	Coneix les fites essencials del desenvolupament de la cultura i de la societat en les seves dimensions espaials i temporals, així com els avanços historiogràfics més importants en aquests camps
	RA2	Relaciona els fets del passat des de la perspectiva de una història total
	RA3	Desenvolupa la comprensió del mitjà geogràfic i natural i dels fenòmens socio-històrics més rellevants, aprofitant la curiositat i la capacitat d'indagació dels alumnes
CEP34	Fomenta l'educació democràtica de la ciutadania i la pràctica del pensament social crític	
	RA1	Comprèn el concepte d'home existent darrere cada orientació o acció educativa i recalca els valors propis de l'humanisme i la justícia
	RA2	Procura formar-se les seves opinions i desenvolupar actituds corresponents a una moral autònoma

	RA3	Comprèn que és necessària la resolució de conflictes mitjançant el diàleg constructiu i valora positivament la utilització de mètodes de debat i argumentació a l'aula
	RA4	Considera essencial l'aprenentatge del conjunt d'aspectes relatius als drets de l'home i del ciutadà i l'adequa als valors propis de l'humanisme i la justícia
CEP35	Valorar la rellevància de les institucions públiques i privades per la convivència pacífica entre els pobles	
	RA1	Comprèn la gènesi i el desenvolupament del sistema d'institucions locals, nacional i internacionals
	RA2	Sap emetre judicis de forma autònoma sobre el paper de les institucions en l'impuls i regulació d'iniciatives humanitàries i en la solució de conflictes.
CEP36	Conèixer el fet religiós al llarg de la història i la seva relació amb la cultura	
	RA1	Comprèn l'estructura comú de totes les religions i la unitat del fet religiós i és capaç de transmetre els seus coneixements al respecte
	RA2	Coneix els trets diferencials de les grans religions i assumeix respectuosament el pluralisme religiós en la societat actual
	RA3	Valora les aportacions fonamentals del cristianisme a la societat i a la cultura
CEP37	Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics adients i promoure les competències corresponents en els alumnes	
	RA1	Coneix els aspectes del currículum de ciències socials que solen presentar majors problemes pel seu aprenentatge per part de l'alumnat i actua en conseqüència prenent mesures especials de tipus metodològic en ser tractats a l'aula
	RA2	Avalua la competència en el maneig de les ciències socials, tenint sempre present l'avaluació d'altres aprenentatges de tipus conceptual
	RA3	Fa una utilització adient dels materials didàctics propis de les ciències socials, que inclouen programes informàtics, per diversificar les oportunitat d'aprenentatge d'aquesta matèria

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts — Blocs temàtics

OBJECTIUS (RESULTATS D'APRENENTATGE)

- Conèixer i comprendre el medi geogràfic i històric que ens envolta a través de la ciència geogràfica i històrica.
- Comprendre els conceptes espacials i temporals que caracteritzen les ciències socials, el sentit de continuïtat històrica i la responsabilitat pròpia en la conservació dels paisatges i del patrimoni.
- Fonamentar de forma crítica i raonada l'ensenyament de les ciències socials a l'aula per tal que l'alumne pugui orientar la seva futura pràctica docent
- Comprendre com funcionen les institucions locals, nacionals i internacionals.
- Conèixer els recursos bàsics que ofereixen les TICs i manejar-los adequadament a nivell d'usuari.
- Fer un ús correcte del llenguatge escrit: ortografia, gramàtica i sintaxi. Així com una bona presentació dels documents en la seva estructura i continguts.
- Realitzar un ús correcte de la terminologia i els conceptes relacionats amb el patrimoni històric-artístic i geogràfic així com de les fonts emprades.

CONTINGUTS

BLOC I.- TEORIA

- 1.- Introducció. Les ciències socials
- 2.- Geografia humana: les activitats econòmiques.
- 3.- Espai i poder polític: organització administrativa del territori.
- 4.- El món modern. (S.XV-XVIII).
- 5.- El món contemporani. El segle XIX.
- 6.- El món contemporani. Els segles XX i XXI.

BLOC II.- DIDÀCTICA

El patrimoni històric com a recurs educatiu

1. Recursos documentals i virtuals: Arxius, biblioteques, pàgines web
2. Museus i patrimoni monumental
3. Sortides didàctiques i itineraris culturals
4. El treball en tallers i per projectes

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Essent aquesta una assignatura centrada en la didàctica, el treball a l'aula alternarà les sessions teòriques i les pràctiques. En aquestes darreres els alumnes hauran de comentar notícies de premsa, texts i imatges que es relacionin amb el temari, hauran d'investigar sobre aspectes puntuals d'aquest utilitzant diversitat de recursos i hauran de programar activitats didàctiques i sortides.

Es denomina escolaritat al procés d'avaluació contínua del qual en forma part essencial l'assistència a classe. (RG, art. 93). L'assistència a classe i a les activitats docents presencials, incloses les sortides és obligatòria per a tots els alumnes. La absència comprovada i injustificada a més d'un terç de les hores lectives impartides en cada assignatura, pot tenir com a conseqüència la impossibilitat de presentar-se a l'examen en la convocatòria ordinària i l'extraordinària del mateix curs acadèmic. A tots els efectes, es considerarà pendent de compliment de l'escolaritat obligatòria de l'assignatura.

En el cas de que s'apliqués aquesta conseqüència, la pèrdua de convocatòria s'estendrà automàticament a la convocatòria extraordinària. A tots els efectes es considerarà pendent de compliment de l'escolaritat obligatòria de l'assignatura.

RESUM HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT

HORES PRESENCIALS		
Lliçons magistrals	Exercicis pràctics /Solució de	Seminaris i tallers (casos pràctics)

	problemes	
23		21
HORES NO PRESENCIALS		
Estudi personal i documentació	Treballs individuals	Treballs grupals
54	27	27
CRÈDITS ECTS: 6 (180 hores)		

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Activitats d'avaluació	Criteris d'avaluació	Pes
Examen obert tipus assaig	<ul style="list-style-type: none"> Fa un ús correcte del llenguatge escrit: ortografia, gramàtica i sintaxi. Així com una bona presentació dels documents en la seva estructura i continguts. Coneix i comprèn el medi geogràfic i històric que ens envolta a través de la ciència geogràfica i històrica. Comprèn com funcionen les institucions locals, nacionals i internacionals. Coneix els recursos bàsics que ofereixen les TICs i els maneja adequadament a nivell d'usuari. Comprèn els conceptes espacials i temporals que caracteritzen les ciències socials, el sentit de continuïtat històrica i la responsabilitat pròpia en la conservació dels paisatges i del patrimoni. Fonamenta de forma crítica i raonada l'ensenyament de les ciències socials a l'aula per tal que l'alumne pugui orientar la seva futura pràctica docent 	50
Treballs individuals i/o grupals: portafol o carpeta individual d'aprenentatge	<ul style="list-style-type: none"> Fa un ús correcte del llenguatge escrit: ortografia, gramàtica i sintaxi. Així com una bona presentació dels documents en la seva estructura i continguts. Coneix i comprèn el medi geogràfic i històric que ens envolta a través de la ciència geogràfica i històrica. Comprèn com funcionen les institucions locals, nacionals i internacionals. Coneix els recursos bàsics que ofereixen les TICs i els maneja adequadament a nivell d'usuari. Comprèn els conceptes espacials i temporals que caracteritzen les ciències socials, el sentit de continuïtat històrica i la responsabilitat pròpia en la conservació dels paisatges i del patrimoni. Fonamenta de forma crítica i raonada l'ensenyament de les ciències socials a l'aula per tal que l'alumnes pugui orientar la seva futura pràctica docent 	30

Resolució d'exercicis o casos pràctics: Projecte patrimoni històric-artístic d'un barri o localitat propera als alumnes y les seves implicacions curriculars. El projecte es desenvoluparà de manera grupal.	Realitza un ús correcte de la terminologia i els conceptes relacionats amb el patrimoni històric-artístic i geogràfic així com de les fonts emprades.	20
--	---	----

Qualificacions

- Els mínims de cada un dels instruments per a superar l'assignatura és del 25%, és a dir, tenir un 5 de cada un d'ells.
- L'examen obert tipus assaig es pot recuperar a la convocatòria extraordinària.
- El portafol o carpeta d'aprenentatge i el projecte històric-artístic no es poden recuperar. Només es permetran recuperar si les errades són de forma (ortografia, gramàtica i sintaxi), en cap cas de contingut.
- Si l'alumne al portafol es limita a copiar els esquemes o apunts del professor estarà suspès.
- No s'admetran plagis al projecte de patrimoni històric-artístic. Si no s'ha realitzat citant adequadament les fonts utilitzades restarà suspès.

PLA DE TREBALL I CRONOGRAMA

Activitats	Data de realització	Data de lliurament
Portafol	A classe	Setmana del 31 de novembre al 4 de desembre (data exacta a determinar)
Visites didàctiques	A classe	A determinar, segons les possibilitats
Projecte patrimoni històric-artístic	A determinar a classe	Màxim el dia de l'examen (Període del 9 al 18 de desembre)

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

Bibliografia Bàsica

- DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C. –Coord.- (2007): *Didáctica de las Ciencias Sociales*, Ed. Pearson Educación, Madrid.
- FORN SALVÀ, F. (2010): *El laboratori d'història. La pràctica en la comprensió del passat*, Ed. Horsori, Barcelona.
- HERNÁNDEZ CARDONA, F.X. (2007): *Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia*, Ed. Graó, Barcelona.
- TREPAT, C. A., COMES, P. (2000) *El tiempo y el espacio en la didáctica de las Ciencias Sociales*, Barcelona. Graó

Bibliografia Complementària

- AA.VV. (1982): *Cien años de la historia de Baleares*, Ed. Salvat-Sa Nostra, Estella.
- AA.VV. (1989-...): *Enciclopèdia de Menorca*. Ed. Obra Cultural de Menorca, Maó.
- AA.VV. (1989): *Gran Enciclopèdia de Mallorca*, Ed. Promomallorca, Palma.
- AA.VV. (1989): *Història de Mallorca*, 2 vol. Ed. Moll, Col. Els Treballs i els Dies, Núm. 20-21, Palma.
- AA.VV. (1994): *Els barris de Palma*, Ed. Promomallorca, Palma.
- AA.VV. (1995): *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera*. Ed. Consell Insular d'Eivissa i Formentera, Eivissa.
- AA.VV. (1996): *Atles de les Illes Balears i d'Espanya*, Ed. Anaya, Madrid.
- AA.VV. (1999): *Col·lecció Guia dels pobles de Mallorca*, Ed. Hora Nova, Palma.
- AA.VV. (2000): *Història de les Illes Balears*, Ed. Conselleria d'Educació i Cultura-Documenta Balear, Palma.
- AA.VV. (2000): "La formació del profesorado de geografia e historia en secundaria", *IBER*, Núm. 42, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2000): "Nuevos enfoques de la educación cívica y de la educación política", *IBER*, núm. 44, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2000): "Recursos de Internet para la enseñanza de la historia", *IBER*, Núm. 41, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2002): *Fora Vila. Ecologia, agricultura, natura, patrimoni i cultura popular de les Illes Balears*, Ed. El Mundo-El Día de Baleares, Palma.
- AA.VV. (2002): *Turisme i societat a les Illes Balears*, 2 vol., Ed. Grup Serra-Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears, Palma.
- AA.VV. (2005): *Balears portes obertes*, Ed. Lunwerg. Barcelona.
- AA.VV. (2006): *Història de les Illes Balears en còmic*, Ed. Sa Nostra, Palma.
- AA.VV. (2008): *La enseñanza de una ciencia social: la economía*, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2009): *Els estudis i la premsa local al segle XXI*, 2 Vol., Ed. Institut d'Estudis Balears, Palma.
- AA.VV. (2010): *Itineraris històrics per las Islas Baleares*, Ed. Diario de Mallorca, Palma.
- ALDCROFT, Derek H. (1998): *Història de la economia europea (1914-1990)*, Ed. Crítica, Barcelona.
- ALENYAR FUSTER, Miquel (1984): *Introducció a l'economia de les Balears*, Ed. Caixa de Balears "Sa Nostra", Palma.
- ALZINA MESTRE, Jaume (1998): *Les Illes Balears: geografia i història. Elements de programació didàctica per a l'ensenyament de les ciències socials a l'Educació Secundària Obligatoria*, Ed. Moll, Palma.
- ANDREU VIVES, Joan; SERRA BUSQUETS, Sebastià –Coords.- (2007): *Les fires, els mercats i les festes populars dels nostres pobles*, Ed. Consell de Mallorca, Palma.
- ARAMBURU, Javier; GARRIDO, Carlos; SASTRE, Vicenç (1994), *Guia arqueològica de Mallorca*, Ed. Olañeta, Col. La Foradada, Núm. 13, Palma.
- AVILA R.; ALCÁZAR, CR., DIEZ, C. –Eds.- (2008): *Didáctica de las Ciencias Sociales, Currículo Escolar y Formación del Profesorado. La didáctica de las Ciencias Sociales en los nuevos planes de estudio*, Jaén.
- BATLLORI, R.; GÓMEZ, E.; OLLER, M., PAGÉS, J. –Eds.- (2004): *De la teoria a l'aula. Formació de professorat i ensenyament de les Ciències Socials*, Ed. Departament de Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona.
- BENEJAM, Pilar et alter (2002): *Las ciencias sociales: concepciones y procedimientos*, Ed. Graó, Barcelona.
- BENNÀSAR, Miquel; VIDAÑA, Luis (1997): *Història Moderna de les Germanies a la Guerra del Francès*, Ed. Conselleria d'Educació i Cultura, Col. Ciències Socials a les Illes Balears, Núm. 14, Palma.
- BLANES, Camil·la; MARIMON, Antoni –Coord.- (1998): *Història de Mallorca (1975-1998)*, Ed. Moll, Col. Els Treballs i els Dies, núm. 45, Palma.
- BREU, Ramon (2010): *El documental como estrategia educativa. De Flaherty a Michael Moore, diez propuestas de actividades*, Ed. Graó, Col. Biblioteca d'Aula, Núm. 272, Barcelona.
- CALAF, Roser (1994): *Didáctica de las ciencias sociales. Didáctica de la historia*, Ed. Oikos-Tau, Barcelona.
- CASASNOVAS, Miquel-Àngel (2005): *L'economia balear (1898-1929)*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 46, Palma.
- CASASNOVAS, Miquel Àngel (2007): *Història de les Illes Balears*, Ed. Moll, Col. Els Treballs i els Dies, Núm. 44, Palma.
- CASASNOVAS, Miquel Àngel; GINARD, David (2006): *L'època contemporània a les Balears (1780-2005)*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Balears, Núm. 50, Palma.
- CASASSAS YMBERT, Jordi –Coord.- (2005): *La construcción del presente. El mundo desde 1848 hasta nuestros días*, Ed. Ariel, Barcelona.
- CRUZ ROMERO, M.; SAZ, Ismael –Eds.- (2002): *El siglo XX. Historiografía e Historia*, Ed. PUV, València.
- DURAN, Miquel; SERRA, Sebastià –Coord.- (2008): *Les Illes Balears, un ésser viu. 25 anys d'autogovern (1983-2008)*, Ed. Institut d'Estudis Autònoms, Palma.

- FORN SALVÀ, Francesc (2010): *El laboratori d'història. La pràctica en la comprensió del passat*, Ed. Horsori, Barcelona.
- GARCÍA DE CORTÁZAR, Fernando (2010): *Las fotos que hicieron historia 1900-2011*, Ed. JdeJ, Madrid.
- GARRIDO, Carlos (2009): *Guia de la Palma Gòtica*, Ed. Institut d'Estudis Baleàrics, Palma.
- HERNÁNDEZ SANDOICA, Elena (2004): *Tendencias historiográficas actuales*, Ed. Akal, Madrid.
- MORAL RUIZ, Joaquin del (1999): *Historia y ciencias humanas sobre metodología y didáctica*. Ed. Huerga y Fierro, Murcia.
- PARCERISA, Artur (1999): *Didáctica en la educación social. Enseñar y aprender fuera de la escuela*, Ed. Graó, Barcelona.
- PÉREZ, X. (1996): *Les fonts en les Ciències Socials. Instruments per a l'estudi de les societats*, Ed. Graó, Col. Biblioteca de Guix, núm. 105, Barcelona.
- PICORNELL, C.; RIOS, P.; SUREDA, J. (1989): *Els sectors econòmics a les Illes Balears*, Ed. Oikos-Tau, Barcelona.
- PUJALTE, Ferran (2002): *Transports i comunicacions a les Balears durant el segle XX*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 35, Palma.
- RAYÓ, Miquel (2004): *L'ecologisme a les Balears*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 42, Palma.
- RIPOLL MARTÍNEZ, Antònia –Dir.- (1998): *Gran Atlas de l'Enciclopèdia de Mallorca*, Ed. Promomallorca, Palma.
- ROCA, Joan (2006): *La indústria a Mallorca (segles XIX-XX)*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 48, Palma.
- ROIG OBIOL, Joan (1995): *Atlas Històric*, Ed. Vicens Vives, Barcelona.
- SALAS FUSTER, Antoni (2005): *Palma ahir, Palma avui*, Ed. Ajuntament de Palma, Palma.
- SALVÀ TOMÀS, Pere –Dir.- (1995): *Atlas de les Illes Balears*, Edicions Cort, Palma.
- TORRES BRAVO, Pablo Antonio (2001): *Didáctica de la historia y educación de la temporalidad: tiempo social y tiempo histórico*, Ed. UNED, Madrid.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005): *Ensenyar a pensar historicament. Los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia*, Ed. Hosorio, Barcelona.
- TREPAT, Cristòfol A.; RIVERO, Pilar (2010): *Didàctica de la historia y multimedia expositiva*, Ed. Graó, Col. Biblioteca d'Aula, Núm. 276, Barcelona.
- VALERO, Gaspar (1995): *Palma, ciutat de llegendes. Itineraris pels mites, les llegendes, les curiositats i els detalls de la ciutat de Mallorca*, Ed. Olañeta, Col. La Foradada, núm. 17, Palma.
- VALLESPÍR, Jordi –Coord.- (2006): *L'educació intercultural a les Illes Balears. Anàlisi de l'educació primària*, Ed. Universitat de les Illes Balears, Col. Antropologia de l'Educació, núm. 6, Palma.

ALTRES RECURSOS

AUDIOVISUALS:

- *National Geographic Society*
- *Discovery Channel*
- *La increíble història de les Illes Balears*
- *Los años del NO-DO*

- *Un lloc amb història*

REVISTES:

- *Mayurqa* (Departament de Ciències de Ciències Històriques de la Universitat de les Illes Balears)
- *Enseñanza de las Ciencias Sociales*. Revista de Investigación, Ed. ICE-Universitat de Barcelona.
- *Conciencia Social*. Anuario de didáctica de geografía, historia y otras ciencias sociales, Editorial Akal.
- *Iber*. Didáctica de las Ciencias Sociales Geografía e Historia, Editorial Graó, Barcelona.
- *Panta rei* (Asociación de Profesores y Alumnos de Historia de la Universidad y Enseñanza Media de la Región de Murcia)
- *La Aventura de la Història*
- *L'AVENÇ*

PORTALES WEB:

- <http://www.weib.caib.es>
- <http://www.edu365.cat>
- <http://www.euroaventura.net>
- <http://www.h-debate.com>

COMILLAS
UNIVERSIDAD PONTIFICIA
ICAI ICADP CIHS

CESAG
CENTRO DE ENSEÑANZA SUPERIOR ALBERTA GIMÉNEZ
ADSCRITO A LA UNIVERSIDAD PONTIFICIA COMILLAS

**GUIA DOCENT
2020 - 2021**

<http://artehistoria.com>
<http://www.educahistoria.com>
<http://www.historiasiglo20.org>
<http://www.historica.cat>
<http://www.entrecultures.org>
<http://www.buxaweb.com>
<http://www.cedoc.uib.es>
<http://www.ub.es/histodidactica>
<http://www.xtec.es/aulanet/viatge>
<http://www.cinehistoria.com>
<http://www.gh.profes.net>
<http://www.librosvivos.net>
<http://www.edualter.org>
<http://www.clio.rediris.es>
<http://www.itinerarioshistoricos.diariodemallorca.es>
<http://www.balearsculturaltour.com>
<http://www.farsdebalears.org>
<http://www.fundacion.telefonica.com/arsvirtual/>